

“Мистецтво спротиву”: у Києві презентували каталог до виставки “ЛОМИКАМІНЬ. Жіночий спротив у Криму”

Дата: 19 Грудня 2024

У київській книгарні “Сенс” презентували каталог до мистецької виставки [“ЛОМИКАМІНЬ. Жіночий спротив у Криму”](#), що наразі мандрує за кордоном.

Про це повідомляє кореспондент видання [ZMINA](#).

Фото: Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим

Т.в.о. Постійного Представника Президента України в АРК **Ольга Куришко** нагадала, що з початку повномасштабного вторгнення Росія посилила тиск на український спротив, зокрема ухвалила поправки до кримінального та

адміністративного кодексів РФ, що передбачає відповідальність за так звану “дискредитацію збройних сил РФ”.

Про посилення спротиву свідчать і нові незаконні адміністративні провадження в незаконних “судах” тимчасово окупованої території (ТОТ) Криму за цією статтею.

Станом на 17 грудня 2024 року зафіксовано 1 126 випадків надходження матеріалів, складених за ст. 20.3.3 КпАП РФ, до так званих “судів” півострова та інших компетентних органів. З них у 993 випадках незаконні “судді” винесли постанову про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу або приєднали до іншої справи за іншою статтею та винесли сукупне рішення. У 36 випадках розгляд матеріалів продовжується.

За ознакою статі 442 (45%) постанови винесено щодо жінок, та 550 (55%) – щодо чоловіків. Загалом сукупний розмір застосованих штрафів проти громадян України вже складає щонайменше 26,4 млн російських рублів.

“За допомогою цієї виставки та за її підсумками – каталогу – ми хотіли, щоб обличчя жіночого спротиву в Криму було впізнаним, щоб голоси хоробрих та відданих жінок, які чинять опір окупації, були почуті”, – сказала Ольга Куришко.

Фото: Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим

Ольга Куришко

Під час презентації відбулась панельна дискусія про різновимірність жіночого спротиву та боротьбу жінок за свободу та незалежність України.

Представниця ООН Жінки в Україні **Сабін Фрейзер Гюнеш** нагадала, що жінки в Україні є невіддільною частиною спротиву від самого початку великої агресії Російської Федерації. За її словами, вони працюють на всіх рівнях – від місцевих громад до урядів та громадянського суспільства, демонструючи свою незламність і енергію.

“Це надихає і допомагає рухати вперед принципи гендерної рівності та розширення прав жінок не лише в Україні, а й у світі. Особливо важливо, що цей каталог присвячено жінкам з Криму, які продовжують зберігати свої традиції, культуру і чинити спротив, попри всі випробування, зокрема затримання та ув'язнення”, – сказала вона.

Кураторка виставки “ЛОМИКАМІНЬ. Жіночий спротив у Криму” та креативна директорка Українського інституту **Тетяна Філевська** згадала, що 2024 року Постійна Представниця Президента України в АР Крим Таміла Ташева запропонувала зустрітися, щоб обговорити виставку про жіночий спротив в Криму.

На фото: Тетяна Філевська. На заході представили благодійний збір коштів, який представництво проводить спільно з фондом "Повернись живим" на захист української ППО від російських розвідувальних безпілотників для Повітряного командування "Південь"

"Я одразу погодилась, бо ця тема відгукнулася в мені. Мені хотілося, щоб цей жіночий погляд на спротив був висвітлений широкому загалу. Також ми дізналися про рух спротиву "Зла Мавка" – жінок на тимчасово окупованих територіях, які чинять опір. Для мене було важливо представити їхні історії на виставці, адже для них це велика підтримка", – розповіла вона.

Представниця Президента України в Автономній Республіці Крим запропонувала також дослідити історичні корені жіночого спротиву, зокрема через історії Лесі Українки в Криму.

"Це допомогло зрозуміти, на чийх плечах ми сьогодні стоїмо. Кожна деталь каталогу створена з великою любов'ю", – підкреслила вона.

Художниця і фотографка **Юлія По** поділилася, що мистецтво для неї стало формою спротиву та опору будь-яким формам окупації, зокрема "окупації нарративу" та "його

викрадення”.

“Я можу донести іншим людям, в інших країнах, про те, що відбувається, і з іншої сторони – я можу розповісти людям в Україні, що є люди з Криму, які небайдужі й не згодні з тим, що відбувається на його території. Моє завдання – донести правду, показати, що є люди, які не погоджуються з окупацією і з тим, що сталося на Кримському півострові”, – сказала вона.

Тетяна Філевська пояснила, що мистецтво – потужний спосіб говорити про жінок, які чинять спротив, тому що воно дає можливість розповісти історію кожної окремої людини.

“Це дуже важливо, адже новини, соціологічні дослідження чи узагальнені звіти часто говорять мовою абстракцій і деперсоналізованих фактів. Натомість мистецтво дозволяє глибше зрозуміти, пережити та відчувати історію окремої людини – її біль, страх, надію. І коли ці історії знаходять своє місце в мистецькому просторі, вони не лише зберігають пам'ять, але й дають можливість відчувати зв'язок із людьми, що стоять на передовій цього спротиву”, – пояснила Тетяна Філевська.

Народна депутатка від партії “Голос” **Таміла Ташева** вказала, що жіночий спротив в Україні існує століттями, і це особливо яскраво проявилось за останні 10 років, з початку окупації Криму.

“Жінки навіть у складних умовах продовжують боротися за звільнення політичних в'язнів і відстоюють права своїх родин. Вражає, що часто цей спротив не помічають або недооцінюють, хоча саме жінки в багатьох випадках проявляють рішучість і мужність навіть сильніше за чоловіків. Це видно і серед правозахисників, які працюють в умовах репресій, і серед жінок, які служать в українських Збройних силах, на передовій, а не лише в тилу. Такий спротив, у тому

числі у вигляді участі жінок у бойових діях, доводить, що Крим – це Україна, і роль жінок у цьому спротиві надзвичайно важлива”, – наголосила вона.

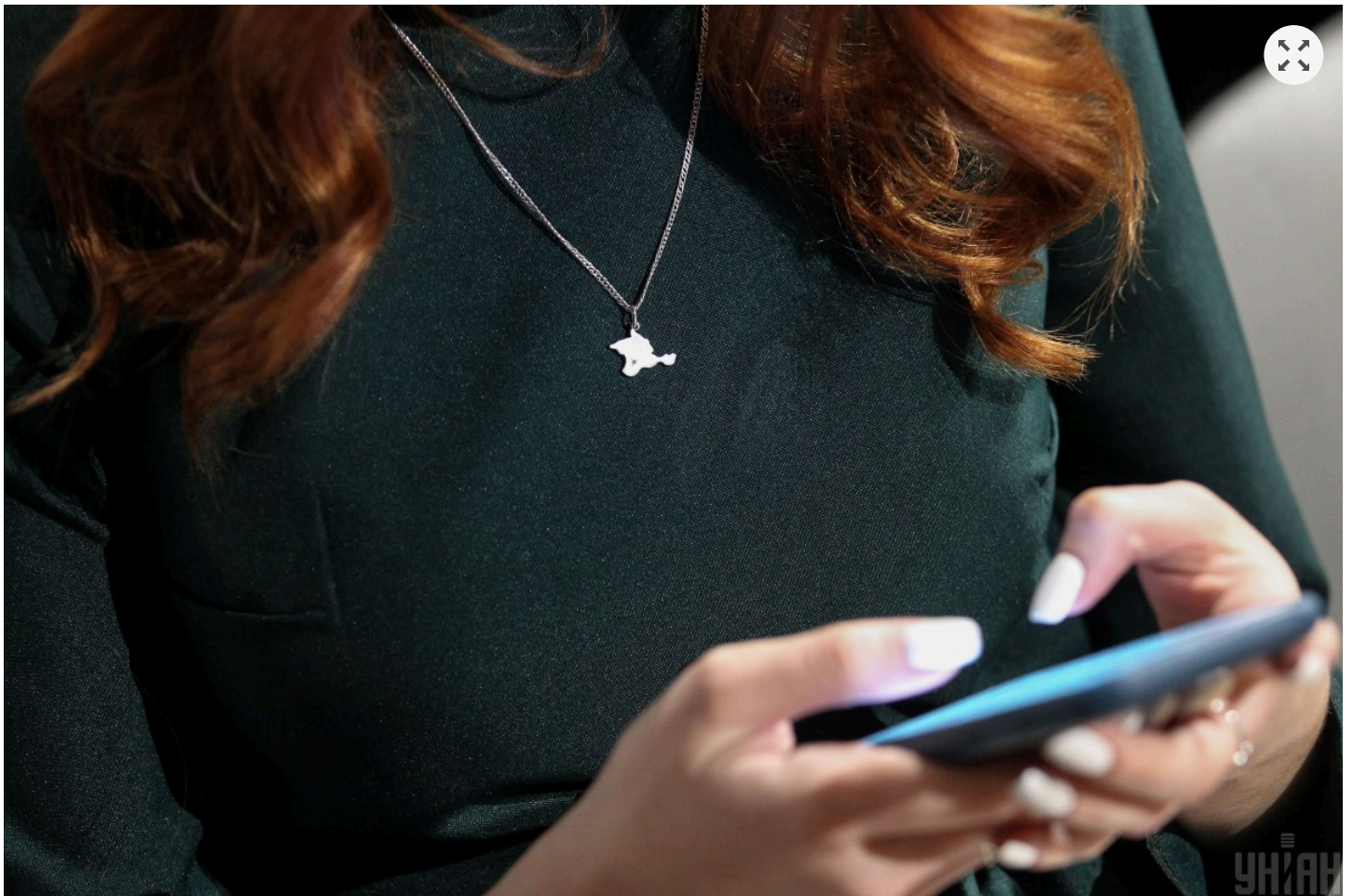
На важливості жіночої солідарності та сестринства наголосила **Шарлотта Хмельницька**, капітанка, ветеранки російсько-української війни.

“Я стала командиркою безпілотного підрозділу та продовжую боротися зі стереотипами, які існують стосовно ролі жінок на війні. І хоча ситуація у військовій освіті досі складна, головне – це повага до жінок у війську. Сестринство і взаємопідтримка між жінками – це те, що допомагає нам витримувати всі труднощі й бути сильними. Я переконана, що саме ці зміни у ставленні до жінок і реформи в армії можуть забезпечити справжній прогрес. Тому важливо фокусуватись не тільки на труднощах, а й на досягненнях, бо зміни вже відбуваються, і ми маємо бути частиною цих змін”, – розповіла вона, висловивши сподівання, що одного разу ми скажемо: *“Доброго ранку, Бердянськ, доброго ранку, звільнений Крим!”*

Під час заходу також представили [благодійний збір коштів](#), який представництво проводить спільно з фондом “Повернись живим” задля захисту української ППО від російських розвідувальних безпілотників для Повітряного командування “Південь”. У представництві пояснили, що ці сили забезпечують оборону не лише прифронтових міст, але й сотень кілометрів лінії фронту, де щодня тривають бої за свободу України. Загальна сума збору складає 3,2 млн гривень.

Раніше Кримська правозахисна група [закликала кримчан надсилати документи та інші докази](#), які підтверджують скоєння злочинів в окупованому Криму.

Напередодні [Центр прав людини ZMINA презентував посібник](#) “Як постраждали в Україні можуть бути почуті Міжнародним кримінальним судом (МКС)”. Раніше Центр готовності цивільних розробив, зокрема для мешканців окупованих територій, онлайн-курс на платформі Prometheus [“Хамелеон”. Уникнення полону та психологія виживання в полоні”](#).

Напередодні [ZMINA повідомляла](#), що для українців, які проживають на тимчасово окупованих територіях, запрацював електронний сервіс “Ти в Україні”: на ньому розмістили інструкції з безпеки й спротиву та надали доступ до якісного VPN і безпечного браузера.

ПОПУЛЯРНЕ

за тиждень

за місяць

за рік

вибір редакції